

nel Ret for den Ene, maatte vel ogsaa være det for den Anden.

Skrøder: Det var i Anledning af et Par Udtalelser af et kongevalgt Medlem (F. Danneffjold-Samsøe), at jeg bad om Ordet, men naar jeg har faaet Ordet, kan jeg ikke undgaa at svare paa, hvad der er blevet sagt og adresseret personligt til mig. Jeg skal da først bemærke, at det politiske Møde eller det Festmøde, som den ærede Rigsdagsmand (Møgen) omtalte, er, saavidt jeg veed, det eneste offentlige politiske Møde udenfor min egen Valgkreds, hvori jeg har deltaget, og man kan vel deraf gjøre den Slutning, at det aldeles ikke er min Lyst at optræde ved, saadanne Leiligheder, og endvidere vil man kunne gjøre den Slutning, at hvis jeg ved den Leilighed har sagt Noget, som var mindre passende, maa man ikke slutte deraf, at i den Tone pleier jeg at tale til mine Elever. Men jeg vilde forøvrigt ønske, at jeg havde et stenografisk Referat af den Tale, jeg den Dag har holdt. Det vil jeg sige til dem, der ønske at vide, hvad jeg har sagt den Gang, at det, som var Kjøernen i min Tale, var Noget, jeg gjerne vilde sige ogsaa paa min egen Skole; thi det jeg sagde til den Forsamling, som jeg havde for mig den Gang, og som jeg ønskede at udtale, da jeg var opfordret til at tale — jeg havde ikke arrangeret Festen den Gang, og Ingen af mine Elever havde skrevet Festsprogrammet; at Bergs Svoger, som var til Stede, ledede Sangen, er en Ting, som jeg synes er meget privat — det, jeg ønskede at sige til den store Forsamling, for hvem jeg var opfordret til at tale, var dette, at den almindelige Valgret medførte et Ansvar for hver den, som havde faaet den, at dette at være valgt i Kraft af den almindelige Valgret medførte et Ansvar for den, der var valgt, og at det at være valgt af Folkethinget til Formand, det medførte ogsaa et Ansvar. Og jeg gjorde endvidere opmærksom paa, at for mig er der en Sammenhæng mellem den almindelige Valgret, som vi have faaet her i Danmark, og det store Spørgsmaal, som er Tidens mest brændende Spørgsmaal; det sociale Spørgsmaal, og jeg henstillede til mine Tilhørere, som jo mest vare af Landbosstanden, at de skulde mindes, at de i Kraft af det gamle Forhold, som havde været mellem dem og deres Tyende, maatte være bedst stiftede til at give et væsentligt Bidrag til Løsningen af det sociale Spørgsmaal; mellem dem og deres Tyende var der ikke en saadan Kløft, som man mærkede paa saa mange Steder. Hvis jeg ikke huster feil, endte jeg med at udbringe et Leve for den almindelige Valgret

med Haabet om, at den maatte bidrage til, at vi her i Danmark fik løst det sociale Spørgsmaal paa en saadan Maade, at vi undgik de store Kampe og Brydninger, som tilvissé true i andre større Lande. Saavidt jeg veed, var det det, jeg sagde den Gang, og jeg kan ikke se, at der er Noget deri, som paa nogen Maade kan bringe Mennesker, der vilde tage det i den bedste Mening, til at stemple mig som en Mand, der vil vække Uro i Befolkningen. Dernæst vil jeg saa gjerne gjøre opmærksom paa, at forsaavidt jeg ved en eller anden politisk Tale skulde have sagt Noget, saa maa man ingenlunde slutte deraf, at saadan er jeg som Skolemand overhovedet. Jeg vil ikke tro, at man af den Maade, hvorpaa en Politiker, f. Ex. den ærede Taler, som har vendt sig personlig til mig, (Møgen), optræder ved politiske Taler, kan slutte, hvorledes han virker overfor sine Læringer. Jeg vil gjøre det gjældende, at min Virksomhed overfor mine Læringer i min egen Kreds er saa lidt politisk agiterende som paa nogen Maade mulig. Jeg skal endvidere gjøre den Bemærkning, at naar der er blevet saaet paa Noget, som mine Læringer skulde have foretaget sig, saa vil jeg sige, at det kan jeg ligesaa lidt være ansvarlig for, som nogen enkelt Universitetsprofessor kan være ansvarlig for, hvad en Kreds af Studenter foretager sig, og jeg endnu mindre, for jeg har Elever indtil 40 Aars Alderen og derover, som ere politiske Vælgere, og som have været det i lang Tid. Jeg kan ikke gjøre Indskrænkning i deres personlige Frihed.

Men det var egentlig ikke det, jeg forlangte Ordet for, men for at gjøre en Bemærkning til det ærede kongevalgte Medlem (F. Danneffjold-Samsøe), som i Gaar berørte Folkehøjskolerne. Han har jo oven i Kjøbet, navnlig anden Gang han talte, bestemt gjort gjældende, at for ham var der ikke Spørgsmaal om at ramme politiske Modstandere. For ham var der Spørgsmaal om at støtte saadanne Skoler, som virkelig meddelte Oplysning, nyttige Kundstaber, og derimod ikke om at støtte dem, som kun vare politiske Agitationsanstalter. I den Anledning mente jeg, at det maatte ikke kunde være af Veien at drage frem for det høie Thing en bestemt, positiv Oplysning, som maatte kunde bringe Noget af dem til at tænke paa, at der er dog nogle nyttige Kundstaber, som udgaa fra Folkehøjskolen og maatte fra dem, som jeg har haft med at gjøre i nogle og tyve Aar, nemlig først i Nødning og siden i Åstov, de to Skoler kan jeg nævne som Fortsættelse af hinanden. Og da nu dette Thing har mange Repræsen-